

На бойното поле на символите: безследно изчезналите в Косово между паметта и историята (Част 1)

Димитър Атанасов
(Резюме)

Настоящият опит представлява първата част от научно изследване, посветено на идеята да сподели емпирични и анализационни наблюдения относно производството на история и създаването на идентичност на Косово днес. Фокус на изложението е експозицията в Музея на Косово, посветена на безследно изчезналите по време на войната от 1999 г., както и други замисли, свързани с темата. През идеологическите стратегии, изпълнени в експозицията, „Стената на безследно изчезналите“ и различните артистични инициативи, се проглеждат проблемите за утаяването на личната памет и превръщането ѝ в културна (Асман 2001), преходът от текста към действието (Рикъор 2000), отношението между паметта и историята на косовски терен. Специално внимание е обърнато на различните социални актьори, участващи в символните битки и опитващи да наложат своята парадигма на четене на близкото минало. Под въпрос е поставена употребата на етническият конфликт между сърби и албанци като универсален обяснителен инструмент в съвременните студии върху проблемите на съвременното общество в тази мултиетническа територия. Парадигмата на етническият конфликт като ключово разбиране, широко използвано в хуманитаристиката за обяснение на косовския случай, а и на разпадането на Югославия като цяло, е поставена под въпрос. В изложението е включен дял, посветен на историята на Музея на Косово, както и на дебата относно връщането на 1247-те предмета, пренесени в Белград заедно с оттеглянето на югославската администрация от областта. Проследен е сблъсъкът на символични властови линии, опрян често пъти на Косовския мит в неговата канонична версия, базиран на Косовския епически цикъл, според както е публикуван за първи път от Вук Караджич през 1820-те, превърнал се по-късно в общоприета версия на сръбската късносредновековна история.

Ключови думи: музеен разказ; история и памет; паметник; идеологическо моделиране на миналото; идентичност; национален героичен пантеон

Димитър В. Атанасов
Институт за етнология и фолклористика
с Етнографски музей – БАН
ул. „Акад. Георги Бончев“, бл. 6
1113 София, БЪЛГАРИЯ
dimitar.atanassov@gmail.com